

Lausunto Ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta Luumäki-Imatrankoski -kaksoisraide

1619/00/001/2006

YMPRAKLA § 194

Kaakkois-Suomen ympäristökeskus on pyytänyt 10.1.2009 mennessä lausuntoa Luumäki – Imatrankoski –kaksoisraiteen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan lain 468/1994 tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten yhtenäistä huomioon ottoa suunnittelussa ja päätöksenteossa. Tavoitteena on myös edistää kansalaisten tiedon saantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Arviointimenettely on kaksivaiheinen: arviointiohjelma ja arviointiselostus. Nyt on asetettu nähtäville Ympäristövaikutusten arviointiselostus Luumäki-Imatrankoski-kaksoisraide ja siitä on pyydetty lausuntoja. Kaakkois-Suomen ympäristökeskus kokoaa lausunnot ja kannanotot, ja antaa oman lausuntonsa arviointiselostuksesta. Arviointiselostus ja siitä annettu Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksen lausunto otetaan huomioon myöhemmässä päätöksenteossa.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen tarkoituksena on arvioida hankkeen vaihtoehtojen ympäristövaikutuksia ympäristövaikutusten arvioinnista säädetyn lain mukaisesti.

Hankkeen tarkoitus

Ratahanke Luumäki – Imatrankoski koostuu kahdesta rataosasta. Luumäki – Imatra tavara on 66 km pitkä yksiraiteinen sähköistetty junien kulunvalvonnalla varustettu rata. Radan suurin sallittu nopeus on 140 km/h ja suurin sallittu akselipaino on 22,5 t. Rataosa Imatra tavara – Imatrankoski- raja on noin kymmenen kilometriä pitkä yksiraiteinen sähköistämätön rata, jolla ei ole kulunvalvontaa. Rautatieliikenteen kilpailukyvyyn ylläpitäminen ja kehittäminen vaatii henkilöliikenteessä matka-aikojen lyhentämistä ja tavaraliikenteessä akselipainojen nostamista. Rataosalle on tehtävä merkittäviä parantamisia, jotta rataosan sujuva liikennöinti voidaan varmistaa liikennemäärien kasvaessa. Rataosan kaksiraiteiseksi muuttaminen on tehokkain tapa lisätä radan välityskykyä.

Tutkittavat vaihtoehdot

Ympäristövaikutuksien arviointiselostuksessa tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

- VE 0: Hankkeen toteuttamatta jättäminen, nykyisen radan ylläpito.
- VE 0+: Nopeuden ja akselipainon nostaminen nykyiseen rataan kohdistuvin toimenpitein.
- VE 1: Kaksoisraiteen rakentaminen koko rataosalle ja nopeuden sekä akselipainon nostamisen edellyttämät toimenpiteet VE0+ mukaisesti.

Ympäristövaikutusten arvioinnin tavoitteet

YVA-menettelyn tavoitteena on tuottaa tietoa hankkeen ympäristövaikutuksista päätöksenteon pohjaksi. Tavoitteena on myös lisätä ympäristön huomioonottamista suunnittelussa, mahdollistaa kansalaisten tiedonsaanti ja osallistuminen suunnitteluun ratalain mukaisesti sekä suunnitella haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteet ja seurantaohjelma.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on ollut tarkoitus selvittää mahdollisuudet ihmisten elinympäristön viihtyisyyden, terveellisuuden ja turvallisuuden parantamiseksi radan lähiympäristössä yhteistyössä alueen kuntien kanssa. Ihmisen elinympäristön parantamiseen liittyen on selvitetty:

- Raideliikenteen meluvaikutukset nyky- ja ennustetilanteessa sekä meluntorjunnan tarve
- Radan tärinän riskialueet ja mahdollisuudet vähentää tärinästä johtuvia haittoja
- Radan lähiympäristön asukkaiden liikkumis- ja liikenneyhteydet sekä niiden vaikutus sosiaalisen elämän mahdollisuuksiin
- Nykyisen radan estevaikutukset ja tarpeet estevaikutuksien lieventämiseksi
- Asukkaiden ja yhteisöjen näkemykset mm. kartoittamalla paikallisesti arvokkaita tai muuten tärkeitä kohteita, joilla on merkitystä.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa on selvitetty rataosuuden pohjavesialueille kohdistuvat riskit sekä pohjavesien suojauksen tarve.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa on selvitetty lisäksi rataosuuden maisemavaikutuksia.

Luumäki – Imatrankoski –kaksoisraiteen ympäristövaikutusten arviointiselostus on nähtävillä Imatran kaupungin kirjaamossa, ympäristönsuojelutoimistossa ja kokouksessa sekä se löytyy Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksen internetsivuilta osoitteesta www.ymparisto.fi , polulta > Kaakkois-Suomen ympäristökeskus > ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA > Vireillä olevat YVA-hankkeet .

Ympäristönsuojelupäällikön esitys:

Imatran ympäristö- ja rakennusvalvontalautakunta antaa Kaakkois-Suomen ympäristökeskukselle Luumäki – Imatrankoski –kaksoisraiteen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta seuraavan lausunnon:

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on keskitytty pääasiassa melu- ja värinä vaikutuksiin, vaikutuksiin ihmisten liikkumiseen sekä liikkumisen esteisiin. Selostuksessa on käsitelty pohjavesivaikutuksia ja suojaustarvetta. Siinä on selvitetty vaikutuksia luontoon sekä vaikutuksia maisema- ja kulttuuriympäristöön. Selostuksessa on sivuttu raideliikenteen pakokaasupäästöjen aiheuttamia hajuhaittoja ja raideliikenteen kehittämisen vaikutusta ilmastoon on myös käsitelty.

Meluhaitat

Meluhaittoja on arvioitu selostuksessa varsin hyvin. Myös meluntorjuntatoimia selostuksessa on esitetty, lähinnä meluaitoja ja -valleja. Niiden melutasoja alentavat vaikutukset on esitetty hyvin.

Mansikkalan kaupunginosassa Mustikka - ja Mansikkakujan kohdalla meluaita tulee toteuttaa riittävän pitkälle länteen päin, jotta se suojaisi lähellä olevia asuinkerrostaloja paremmin melulta. Sienimäessä on todettu olevan huonon melutilanteen jo nykyisin ja tilanne huononee liikenteen lisääntyessä, ellei meluntorjuntatoimia toteuteta. Arviointiselostuksessa todetaan myös, että Imatra-tavara - raja välillä melutilanne tulee huononemaan merkittävästi liikenteen lisääntyessä ja muuttuessa ympärivuorokautiseksi.

On erittäin tärkeää, että esitetyt meluntorjuntatoimet myös toteutetaan kaksoisraiteen rakentamisen yhteydessä.

Kolmioraide Itä-Siitolan kartanon kohdalla aiheuttaa alueelle melun lisääntymistä. Myös siihen tulee kohdistaa meluntorjuntatoimia. Uutena rataosuutena, ilman meluntorjuntatoimenpiteitä, se lisää selvästi alueen asukkaiden meluallistusta. Alueelle on myös kaavoitettu uutta asuinalueita.

Vaikutukset ilmanlaatuun

Arviointiselostuksessa ei ole esitetty, miten pakokaasupäästöjen haittavaikutuksia tullaan vähentämään esimerkiksi Imatrankosken aseman alueella. Selostuksessa todetaan, että pakokaasupäästöt tulevat lisääntymään liikenteen lisääntyessä. Asemantauksen asuinalue on välittömästi Imatrankosken aseman itäpuolella ja siellä vetureiden pakokaasupäästöillä on aika-ajoin jopa terveydellisiä haittavaikutuksia, ei ainoastaan hajuhaittoja. Pakokaasupäästöt eivät aiheudu siellä vain ohiajavista vetureista, vaan odottelevien dieselveitureiden tyhjäkäynnin aiheuttamasta pakokaasusta. Esimerkiksi talvisin on tilanteita, ettei pikkulapsia voi ulkoiluttaa pihassa pakokaasujen vuoksi.

Luontovaikutukset

Luontovaikutuksista arviointiselostuksessa on mainittu, että vaihtoehdossa 1 Itä-Siitolan vanhan kuusimetsän liito-oravien pesimäympäristö todennäköisesti häviää. Liito-orava voi pesiä ja lisääntyä, vaikka elinalue olisi vaatimattomampikin, jos vain ruokailupuita ja pesäkoloja säilyy. Sen elinympäristöstä voidaan vaihtoehdossa 1 säästää iso osa. Näin ollen rataosuuden ja huoltoteiden rakentaminen tuleekin tehdä siten, että minimoidaan liito-oravan elinalueen tuhoaminen.

Karhumäen hautausmaan kohdalla aivan radan pohjoispuolella on harvinainen karvasaraesiintymä (*Carex hirta*) sekä lähellä sitä kasvaa idänkeulankärki (*Oxytropis campestris*). Mikäli ne jäävät raiteen alle, tulee ennen töiden aloittamista sen siirrosta sopivaan paikkaan huolehtia.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin

Kaksoisraiteella ja raideliikenteen lisääntymisellä on vaikutusta ihmisten liikkumiseen ja turvallisuuteen Imatra - raja välisellä alueella. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti jalankulkuun ja kevyeen liikenteeseen. Kaksoisraiteen haittavaikutuksien lieventämiseksi pitäisi kevyenliikenteen ja jalankulun edellytysten parantamiseksi tehdä kevyenliikenteen reiteille ali- tai ylikulkuväylät Sotkulammelle Niittyperhonkujan kohdalle, Itä-Siitolaan Pellonreuna -kadun päähän Imatrankosken aseman (Kosken koulu) sekä Kuparin alueelle. Näillä alikuluilla on vaikutusta radan aiheuttamiin liikkumisen esteisiin ja erityisesti turvallisuuteen sekä palvelujen saavutettavuuteen. Vaikka kulku yli radan estettäisiin aitaamalla, on kävellen tai polkupyörällä liikkuvilla taipumus siitä huolimatta, keinolla millä hyvänsä yrittää oikaista "kilometrin kiertotie". Kiertotiet vähentävät ihmisten liikkumista jalan tai pyörällä ja näin lisäävät autoliikennettä ja siten myös päästöjä. Muutamien kevyenliikenteen alikulun rakentamisen kustannukset kaksoisraiteen rakentamisen yhteydessä eivät ole merkittäviä koko hankkeen kustannuksiin verrattuna. Näin voitaisiin kuitenkin taata turvallinen koulu- ja asiointireitti asukkaille. Jälkeenpäin niiden tekeminen tulee paljon kalliimmaksi.

Vaikutukset ilmastonmuutokseen

Kaksoisraiteen toteutuksen vaikutuksia ilmastonmuutosta aiheuttaviin hiilidioksidipäästöihin on käsitelty arviointiselostuksen kappaleessa Ilmastovaikutukset ja päästöt. Raideliikenteen kehittäminen ja erityisesti tavara liikenteen siirtäminen maantieltä rautatielle, vähentää merkittävästi hiilidioksidipäästöjä. Vaihtoehto 1 on tässä suhteessa siis paras. Vaikutuksissa ilmastonmuutokseen ja päästöihin ei kuitenkaan otettu lainkaan huomioon liikkumisen esteiden, kiertoteiden käyttämisen ja siitä johtuvan autoliikenteen lisääntymisen vaikutusta kasvihuonekaasupäästöihin.

Maisemavaikutukset

Merkittävin kaksoisraiteen maisemavaikutus Imatralla aiheutuu Riti-kankosken vanhan sillan pohjoispuolelle rakennettavasta uudesta rautatiesillasta. Se tulee peittämään kokonaan vanhan sillan puolelta ja sen lähialueelta pohjoiseen, Neitsytniemeen, suuntautuvan maiseman. Sillan suunnittelussa ja rakentamisessa tulee pyrkiä lieventämään tätä haitallista maisemavaikutusta.

Va. toimialajohtajan ehdotus:

Hyväksytään ympäristönsuojelupäällikön esitys.

Päätös:

Hyväksyttiin.